

POSUDEK NA DIPLOMOVOU PRÁCI

NÁZEV PRÁCE: Postoj vyučujících k genderově atypickým dětem

AUTORKA PRÁCE: Bc.Hana Klimešová

Diplomová práce Hany Klimešové zkoumá, zda vyučující na základních školách mají zkušenosti s genderově atypickými dívkami a chlapci a jaké postoje vůči nim zaujmají. Autorka v diplomové práci rozvíjela svůj původní bakalářský výzkum, který však posunula jak tematicky, tak metodologicky. Ačkoliv již bakalářská práce byla velmi zdařilá, v diplomové práci autorka zúročila svoji několikaletou soustředěnou pozornost i praktické zkušenosti s lektorováním ve školách. Práci považuji za velmi zdařilou, s vysokou relevancí pro pedagogickou praxi i pro rozvoj psychologického poznání.

V teoretických východiscích oceňuji snahu o nezjednodušování vztahu mezi pohlavím a genderem. Díky tomu je pak autorka citlivější při analýze učitelských výpovědí o motivech genderové atypičnosti. Je-li vnímána jako „biologicky daná“, je tolerována více, než je-li spojována pouze s výchovou nebo s osobní volbou.

Samotný výzkum pak je mimořádný svým smíšeným designem i rozsahem získaných dat. Autorka sestavila (včetně pilotáže) obsáhlý dotazník pro vyučující a získala v něm 101 odpovědí. Poté navázala čtyřmi polostrukturovanými rozhovory s vyučujícími, kteří reprezentovali odlišné typy vzešlé z analýzy dotazníku. Sběr dat a zejména jejich následná analýza byly časově i organizačně náročné, takže skutečnost, že se autorka pro tento design rozhodla, svědčí o jejím velkém zájmu o téma a o intenzivním nasazení. Po celou dobu vzniku práce jsem hodnotila spolupráci s autorkou jako výjimečně dobrou – byla iniciativní, pracovala samostatně, ale přitom byla otevřená námětům, které vzešly z pravidelných konzultací.

Práce je přiměřeně rozsáhlá, dobře strukturovaná. Práce s odbornými zdroji je adekvátní. Autorka je schopna zdroje analyzovat, komparovat i kriticky zhodnotit. Autorka využívala dostatek zahraničních zdrojů tak, jak odpovídá povaze tématu. Většina z nich vychází ze sociálně-konstruktivistického paradigmatu. Širší teoretický základ by práce získala při zahrnutí i pramenů z jiných paradigmat (např. by byla přínosná diskuse nenormativních přístupů, které dominují v sociálně-konstruktivistickém paradigmatu, s normativními přístupy, které jsou blízké patopsychologii či evoluční psychologii).

Závěry práce nejsou zcela překvapivé. Na základě zahraničních výzkumů bylo možné většinu zjištění očekávat. To však nesnižuje důležitost výzkumu, který jako první svého rozsahu byl proveden v českých podmínkách.

Otázka k obhajobě: 1) Na základě čeho autorka hodnotila učitelské postoje/přístupy jako žádoucí či nežádoucí?, 2) Jaké faktory se pravděpodobně podílí na vzniku žádoucích učitelských postojů?, 3) Lze zhodnotit na základě situací popsanych v rozhovorech efektivitu scénářů zařazených do dotazníku (tj. shodu písemných a ústních výpovědí konkrétních čtyř vyučujících)?

Závěr: Práci Hany Klimešové hodnotím jako velmi kvalitní. Autorka prokázala schopnost pracovat s teoretickými zdroji i realizovat vlastní kvalitativní výzkum. Diplomovou práci jednoznačně doporučuji k obhajobě.